Poštnina plač. v gotovini

KNJIŽICE ŠT. 110

SV. ANDREJ BOBÒLA

„Knjižice"

izhajajo dvakrat na mesec in se lahko naročijo kadar koli. Četrtletna naročnina znaša 6 din.

Pišite na tale naslov: Uprava „Knjižic", Rakovnik — Ljubljana 8.

V zalogi so še sledeče „Knjižice":

I. Apologetične in protikomunistične: 2. Božje sledi. — 4. Zakaj zlo. — 14. Lažni preroki. — 20. Boj proti Bogu. — 58. Framasoni. — 60. Novo poganstvo. — 69. Rdeči rudar. — 71. Rdeče goljufije I. — 72. Rdeče goljufije II. — 76. „Da bodo vsi eno." — 77. Boljševiška protiverska načela. — 78. Dela pričajo. — 80. Očitki - odgovori. — 81. Revolucija v Španiji. — 82. Papeževa okrožnica proti komunizmu. — 84. Brezboštvo. — 90. Protikomunistični katekizem. — 94. Čudeži se še gode. — 98. Sovjetski delavec ob 20 letnici. — 107. Božji svetovi.

II. Evharistične: 28. Jezus med nami. — 31. Evharistični zgledi. — 32. Sv. maša. — 33. Zadnja večerja. — 34. Daritev nove

KNJIŽICE

ČASOPIS ZA DUHOVNO PROBUDO IN PROSVETO

Leto V. 15. junija 1938 Štev. 110

Posamezna številka stane 1 din

Obzornik „KNJIŽICE" izhaja štirinajstdnevno. Naročnina znaša četrtletno 6 din. Za uredništvo in lastnika odgovarja Alfonz Pavel, Rakovniška 6, Ljubljana. Naslov uredništva in uprave: „Knjižice", Ljubljana - Rakovnik. St. ček. rač. Lj. 16.498.

Knjižice - Zbirka za duh. probudo - Št. 110

SV. ANDREJ BOBÒLA

K. F.

Odgovorni urednik dr. Fr. Knific. Pregledal cenzor Anton Logar. Natis dovolil škof. ordin. v Ljub. dne 7. junija 1938, št. 2813.

Slovanski svetnik.

Na obzorju svete katoliške cerkve je zasijala v svetniškem sijaju nova zvezda — preslavni mučenec za vero in še posebej za zedinjenje ločenih bratov s katoliško cerkvijo: **sveti Andrej Bobòla.** Primeroma je malo Slovanov proglašenih k svetnikom, pa ne zato, da bi ne bilo svetih duš, ki bi zaslužile čast oltarja, ampak največ zato, ker jih sami premalo upoštevamo, častimo in se potegujemo zanje. Saj niti med nami samimi naši svetniki niso znani, kako bi potem katoliški svet mogel zvedeti zanje! Pa vendar je za vsak narod svetnik neizrečena odlika. Danes se države potegujejo za to, da bi vzgojile prvake v športu. Skoraj že začenjajo meriti svojo veljavo po tem, da imajo odlične športnike, ki na mednarodnih tekmah odnašajo prve zmage. Ves svet je poln slave zanje in tudi ves narod je ponosen na svojega sina, ki je v svetu proslavil sebe in njega. Tako je v današnjem zmaterializiranem svetu.

Je pa še druga, plemenitejša tekma, o kateri govori sveti Pavel, ki bodri vse narode in vsakega posameznika, naj tekmuje, pa tako, da **doseže nevenljivi venec slave.**

Taki prvaki rastejo v katoliški cerkvi. Pa uspehi njih življenja niso le trenutni in njih rekordov tudi kak drugi prvak ne zatemni, pač zato, ker je njih venec nevenljiv.

Tako je na letošnjo veliko noč sveta Cerkev odlikovala našega slovanskega rojaka Andreja Bobòlo. Tristo let bo kmalu, kar se je boril v areni s podivjanimi ljudmi. Ti so hujši od onih divjih zveri, ki so nekoč trgale kristjane v rimskih amfiteatrih. Zablestel je na svetniškem nebu in morda je danes bolj kot kdaj na mestu njegova kanonizacija.

Besede svetega očeta.

Na velikonočno nedeljo letos je sv. oče Pij XI. oklical tri junake krščanske svetosti za svetnike: italijanskega redovnega ustanovitelja Leonardija Janeza, španskega redovnega brata Salvatorja iz Horte in na prvem mestu poljskega mučenca za cerkveno edinost **Andreja Bobòlo.** Sveti oče je v nagovoru koj po kanonizaciji globokoumno izrazil pomen vseh treh novih svetnikov: „V teh svetnikih se zdi, da nam je božja Previdnost dala jamstvo posebne naklonjenosti. Dočim pretresa danes narode toliko nevarnosti, oni dajejo Cerkvi novo upanje na boljše čase. Upamo, da bo prvi izmed njih, dika Poljske, s svojimi molitvami izprosil edinost med krščankim Vzhodom in Zahodom, saj je prav on na meji med njima zaslužil palmo mučeništva. Drugi bo katoliški Španiji z obnovljenim mirom in slogo prinesel nov razcvet krščanskega življenja, tretji pa bo končno izprosil še srečnejšega razvoja katoliškim misijonom, ki jih je sam v življenju neutrudno pospeševal in podpiral.

Še posebej govori sveti oče o duhovniku Jezusove Družbe, o Andreju Bobòli, „lovcu duš“, kakor so ga po pravici nazivali. Prav v današnjih površnih časih nas novi svetnik uči dejavne gorečnosti za širjenje božjega kraljestva na zemlji in kot nezmagljiv mučenec spodbuja slabotne ljudi naše dobe k srčnosti in k prenašanju vsakovrstnih težav in trudov za Boga in Cerkev, prav po reklu: „Oznaka krščanstva je, veliko delati in trpeti.“ Bobòla je bil izreden junak sv. vere. Bobòlova podoba je vsa ožarjena s škrlatnim sijajem mučeništva. Njegov junaški čin ni bil brez priprave, marveč plačilo in nagrada vsega njegovega svetniškega življenja, polnega junaških apostolskih naporov. Bilo je kakor zadnji zubelj velikodušne in vztrajne ljubezni, ki si je v času, nad vse viharnem za narodno in versko življenje poljskega naroda, posvetila brez pridržkov zadevam Boga, katoliške cerkve in duš.

Kot meteor se je pojavil v svojem mu-

čeništvu, kratko dobo je ožarjal svoje sodobnike, potem pa je kot sonce po krvavordečem krasnem blesku zahoda izginil v temine pozabe za pol stoletja. Bil je kot ozimna pšenica, ki jeseni tako nadepolno vzklije in požene, pa jo za dolge mesece pokrije snežni prt.

Ob njegovem grobu je zažuborel studenec številnih in čudovitih milosti. Njegovo življenje je malo znano, pa zato tem bolj deluje njegova svetniška zarja iz onostranosti. (Kraljestvo božje, 1938, št. 5-6).

Viharni časi.

Kakor sedaj v Poljski državi, tako je bilo tudi za časa Bobòle, na koncu 16. in v začetku 17. stoletja. Slovanska naroda, Poljaki in Rusini, nista nikoli živela v bratski slogi. Ločil je Poljake od Rusinov in Belorusov, kakor jih še danes, ne samo jezik, marveč tudi vera. Zaman so se katoličani prizadevali, da bi se l. 1595. s tako zvano unijo v Brestu zedinili s pravoslavnimi v eni katoliški cerkvi. Samo en del Rusinov je prestopil v katoliško cerkev. Ti so se imenovali in se še danes imenujejo unijati, uniti, zedinjeni. Nezedinjeni pa so besno sovražili katoličane in za nobeno ceno niso hoteli prestopiti v katoliško cerkev. Zedinjeni in nezedinjeni so se neprestano napadali, iztrgavali si cerkve in se tožarili zanje. Marsikdaj se je

sovraštvo tako razpalilo, da je prišlo celo do pokoljev. Na ta način seveda ni bilo možno nobeno zedinjenje, ker je bil med obema hud prepad in globoki jarki, napolnjeni s svežo krvjo.

Zdaj in zdaj so se pojavljali apostoli, ki so hoteli pomirjevalno vplivati na razbesnele duhove, pa je marsikateri oznanjevalec miru in bratske ljubezni padel kot žrtev teh neprestanih in strašnih medsebojnih bojev in sovraštva.

Med takimi je bil tudi Andrej Bobòla. Tedaj je z velikim plamenom gorelo versko sovraštvo in celo vojska je divjala z Ukrajino. Del Ukrajine in Kijevsko vojevodstvo se je bilo namreč odtrgalo od Poljske pod vodstvom Bogdana Hmielnickega. Zanetila se je vojska s kozaki, in potem, ko so se kozaki podvrgli Moskvi, se je začela tudi z Rusi. Kozake so podpirali in jim pomagali Tatari. Divjale so torej po teh krajih razbesnele horde. Kozaki so se proglasili za branitelje pravoslavja, zato je naravno, da so divjali proti katoličanom in zedinjenim Rusinom. Posebno sovraštvo so kuhali do jezuitov, ki so si največ prizadejali, da bi zedinili razdvojene in razcepljene kristjane. V kozaških vojskah 1647-1667 so kozaki poklali 40 jezuitskih patrov in bratov laikov.

V takih težkih in nevarnih časih je začel svoje apostolsko delo Andrej Bobòla.

Rod Bobòlov.

Rod plemičev Bobòlov izvira iz Šlezije. Blizu cistercijanske opatije Lubionž je bila vas Sihova (Sychowa), danes Arnoldsdorf. Knez Henrik Bradati je l. 1223. podaril to vas lubionškemu opatu Guenterju, prebivalcem pa dal svobodo. Postali so torej svobodnjaki. To so bili kmetje, ki so krčili knežje gozdove, pridobljeno zemljo pa spreminjali v rodovitna polja. Plačevali so nekaj malega v žitu svojemu knezu in hodili z njim na vojno. V mirnem času pa so morali v obmejnih in ogroženih krajih stražiti mejo. Med prebivalci vasi Sihova se omenja tudi neki Bobòla. S svojim bratom Seceslavom je Bobòla v bližini drugega cistercijanskega samostana Henrikova ustanovil vas „Bobòlice“. Pod knezom Henrikom Bradatim se je Bobòla pogumno bil in bil tudi odlikovan. Postal je šlahčič (plemenitaš) in dobil grb Leliva, zlato zvezdo nad zlatim polmesecem. Že sinovi omenjenega Bobòle pa so postali roparski vitezi in za kazen so morali prodati svojo dedno posest, ker drugače niso mogli plačati naložene globe. Na ta način so „gospodje v Bobòlicah“ izgubili posest za vselej in od l. 1238. se ne omenjajo več tja do 14. stoletja, ko se pojavi rod Bobòlov

v Malopoljski, to je v jugozahodnem delu današnje Poljske.

Bili so srednjepremožni plemiči in kakih posebno visokih dostojanstev niso dosegli. Zgodovina opisuje te Bobòle kot poštene plemiče, ki jim je šlahta (plemstvo) rada zaupala uradne službe. Dva izmed njih sta na polju slave celo kri prelila za domovino, kakor Vojteh Bobòla pri Smolensku l. 1611. in Zigmund Bobòla proti Turkom pri Dunaju l. 1683.

Zlasti pa so se poljski Bobòli odlikovali po živi veri in tako odločnem katoliškem prepričanju, da so jih v 15. stoletju splošno šteli med one redke rodovine, katerih ni okužilo nobeno krivoverstvo, niti luteranstvo niti kalvinstvo, ki se je v kratkem času kakor povodenj razlila čez vso Poljsko. Z dohodki iz svojih posestev so ustanavljali ali podpirali razne nabožne ustanove, zagotavljali so bolnišnicam stalne dohodke, prenavljali cerkve ter pomagali juzuitom staviti kolegije.

Sploh so bili Bobòli z jezuiti v prisrčnem razmerju, ker so videli v novih redovnikih pogumne branitelje krščanskih resnic. Domovi Bobòlov so bili vedno gostoljubno odprti članom Jezusove Družbe. Razumljivo je torej, da so Bobòli dajali jezuitom svoje sinove v vzgojo. Marsikateri je ostal tudi v Družbi. Prvi izmed Bobòlov, Sebastijan, je bil v redu pro-

fesor in predstojnik (1607). Bil je bratranec sv. Andreja Bobòle.

Andrejeva mladost.

Po vsej verjetnosti se je Andrej Bobòla rodil 30. novembra 1591. v Malopoljski, najbrž v severnem delu krakovske vojvodine. V tistih časih je bilo precej v navadi, da so dajali otrokom ime svetnika tistega dne, v katerem je bil rojen. Dobil je ime Andrej, zato bi sklepali, da se je rodil 30. novembra. Rodil pa se je l. 1591. To se sklepa iz njegovega lastnega zapiska l. 1633: „Andrej Bobòla, 41 leten, iz Malopoljske".

Prva svoja leta je Andrej preživel v družini. V njej je bila vzgoja gotovo odlično katoliška, saj na to kaže velika vera, iz katere je izhajala njih dobrodelnost za verske ustanove. Čihocki je l. 1615., ko je bilo Andreju 20 let, zapisal: „Kdo pa ne pozna, kdo ni prepričan o pobožnosti Bobòlov, ki tako pogumno branijo katoliško vero!" Istotako potrjuje tudi Ignacij Hšanovski (Chrzanowski) s svojo izpovedjo v apostolskem procesu za njegovo proglasitev k blaženim l. 1730. Pravi, da so se Andrejevi starši odlikovali z zglednim življenjem in globoko vero ter so Andreja v tem duhu tudi vzgajali.

Andrej v šolah.

Da bi starši Andreju preskrbeli višjo izobrazbo, so ga dali okrog l. 1606. v jezuitske šole. Pri jezuitih so mu hoteli zagotoviti predvsem katoliško vzgojo. Verjetno je, da so ga poslali v Vilno. Tam se je namreč šolal njegov bratranec Janez v letih 1592-94., in njegov drugi bratranec Krištof l. 1604.

Zakaj so ga poslali tako daleč? Morda zato, ker ni bilo v bližini dobrih šol, vsaj na primerni učni višini ne, morda pa tudi zato, ker so bili prav tedaj jako nemirni časi v njegovi ožji domovini: glasoviti upor („rokoš") vojvode Zebžidovskega.

V kolegiju je bil Andrej član dijaške Marijine družbe, kmalu je postal celo njen prednik. Naslednja stara molitev k svetemu Andreju spričuje o njegovi pobožnosti do Marije: „Zvesti služabnik Matere božje, pobožni častilec brezmadežno spočete Marije Device... izprosi, da se vrste Marijinih bojevnikov pomnože, da pojdejo pugumno v boj s satanom in njegovimi poslanci, ki tako silno napadajo Cerkev in vse, kar je božjega."

Ko mu je bilo 20 let, je vstopil v noviciat jezuitov v Vilni l. 1611. Dve leti nato napravi redovne zaobljube. Nekaj naslednjih let, kakor je navada v Jezusovi Družbi, pa deluje kot učitelj v različnih kolegijih.

L. 1618. se vrne v Vilno na bogoslovne nauke. L. 1622. je posvečen v duhovnika ob grobu svetega kraljeviča Kazimira. 5 let je deloval Bobola kot misijonar v raznih pokrajinah Poljske med preprostim narodom. Deset let je pretrgoma radi vojske prebival v Pinjsku, po okolici pa je vedno misijonaril. L. 1625. je napravil slovesne zaobljube v cerkvi sv. Kazimira v Vilni, ki je še doslej ostala v rokah jezuitov.

Delovanje.

S svojo nenavadno zgovornostjo je pridobival ljudi, pretresal duše in jih vodil k dobremu. Pa tudi dejansko je širil ljubezen in učil dobrosrčnosti. Ko je v Vilni razsajala kuga, je sam stregel bolnikom. Kuga je pobrala osem njegovih sobratov: štiri duhovnike in štiri brate, njega pa se ni dotaknila, čeprav je bil vedno v neposrednem dotiku z bolniki. Že tedaj se je to vsem čudno zdelo.

Ko je bil predstojnik, je jako skrbel za svoje sobrate in podložne. Če je kdo zbolel, je sam takoj stopil na njegovo mesto in opravljal njegovo delo.

Nekaj dragocenih dokazov se je le ohranilo o Andreju. Provincijal oo. jezuitov Lenčicki piše o njem: „Nadarjen je, razsoden, previden, napreduje v učenju, živahnega temperamenta, srednje izkušnje in zna občevati z ljudmi.“ Četudi pravi spričevalo, da se Andrej ni ravno odlikoval z bogatimi izkušnjami, vendar je znal ljudem seči do srca in se je znašel v vseh okoliščinah. Njegovo neizkušenost mu je nadomestilo sočutje do ljudi in ljubezen božja.

Neki jezuit o. Lukašjevič, nam je tako opisal Andreja Bobòlo: „Ko sem v Pinjsku študiral med rusko-kozaško in švedsko vojsko, je tu in tam prišel k nam tudi o. Bobòla. Parkrat sem ga obiskal v njegovi celici in sem se z njim pogovarjal. Bil je resen, ponižen, ves poduhovljen, pobožen in jako natančen v spolnjevanju redovnih pravil. Tak se je zdel nam in drugim, vsem pa je bil v spodbudo. Bil je majhne postave, glavo in telo je imel okroglo, poln obraz in nekoliko zadahnjen z rdečico. Lasje so mu prezgodaj osiveli. Tudi brada je bila na gosto pretkana z belimi nitkami. Bil je kreposten človek še preden je stopil k jezuitom, potem pa se je odlikoval zlasti z natančnim spolnjevanjem pravil. Bil je mirnega značaja, z vsemi prijazen. Velike uspehe je imel v svojih misijonih, zato so ga ljudje že za življenja globoko spoštovali kot vzornega redovnika in svetega moža.“

Po njegovi mučeniški smrti pa so napisali: „Edina njegova misel in želja je bila: zveličanje duš. Z enako ljubeznijo je obče-

val s plemiči in preprostimi ljudmi, z učenimi in neukimi, s starejšimi in z otroki... Tisti, ki so ga poznali, so čutili, kako je hrepenel po popolnejšem življenju, zato jih je mnogo prav iz te pobude zapustilo svet in stopilo v redovni stan. Luterani, kalvinci, pravoslavni so se vračali v katoliško cerkev."

Apostol Polesja.

Kakor še danes tako je tudi v onih časih rusinski narod bil kakor tuje telo v poljskem kraljestvu. Dve narodnosti tako sorodni pa sta si vendar tako nasprotni. Pretirani nacionalizem jih loči; močnejši hoče podjarmiti slabejšega. Pretirani nacionalizem narodov nikdar ne bo približal, marveč bo kopal vedno globlji prepad med njimi. Edino skupna vesoljna Cerkev zamore združiti vse narode v medsebojni ljubezni. Po načelih Kristusove Cerkve ne sme noben narod delati drugemu krivice. Vsi so enakopravni. Zato pa narodov nobena diplomacija ne bo trajno združila, vsaj po duhu in srcu ne, ampak edino Jezus Kristus, ki je prosil Očeta, da bi bili vsi eno.

Kakor je še danes, tako je bilo tudi za časa sv. Andreja Bobòle v 17. stoletju.

Leta 1657. je v svojem 66. letu Andrej apostoloval na Polesju. Med narodoma je bilo polno sovraštva. Veleposestniki so bili na Polesju Poljaki, Rusini pa le majhni

kmetiči, podložni poljskim gospodom. Nestrpno so prenašali ta jarem, ki se jim je zdel neznosen, in so komaj čakali osvobojenja. Nadejali so se, da jih bo osvobodil Hmjelnicki s kozaki ali ruski car. Posebno jih je navdajala želja, da bi padli po dvorih poljskih magnatov in jih izropali. Seveda niso mislili pri tem, kaj bo potem, ko požgo plemiške in veleposestniške dvorce, ali si bodo znali sami pomagati na obširni zemlji. Zavedali se tudi niso, da je bila podložnost v Rusiji stokrat hujša in neznosnejša kakor v Poljski. Nesrečna Ukrajina se je kmalu nato prepozno zavedela, kam jih je pognal Bogdan Hmjelnicki. Prišli so z dežja pod kap.

V takih napetih razmerah je deloval v okolici Pinjska Andrej Bobòla. Hodil je po širokih cestah, ki so izginjale nekje v močvarah ali nepreglednih lesovih. Hodil je zvečine peš in iskal duš v nizkih zakajenih kočah ali na polju, kjer je kmetič v svoji preprosti platneni obleki oral svojo njivico, ali pa je našel tega ali onega nad vodami, ki jih je v Polesju brez števila, ko je s trnkom v roki potrpežljivo ribe lovil. Prisedel je k ribiču, pogovarjal se z njim preprosto in domače ter mu pripovedoval o božji ljubezni, ki vse enako ljubi, ki ne dela razlike med narodi in narodi, med reveži in magnati in ki želi, da bi bili vsi eno v njegovi sveti Cerkvi. Ljubeznivo in

prepričevalno je znal govoriti o božji ljubezni in o tem, da to trdo življenje ne bo trajalo večno, ampak da na kraju čaka človeka, ki živi po božji volji, večni mir in počitek. Njegovi topli besedi se človek ni mogel upreti in kmalu je imel njegovo dušo v rokah. Število pravoslavnih je kopnelo, rastlo pa je število vernikov po latinskih ali zedinjenih cerkvah...

Ljudstvo, ki je trdovratno vztrajalo v pravoslavju, je začelo glasno pretiti, da bodo prišli kozaki in bodo napravili konec z latinci.

Že delj časa so prihajale mučne vesti iz Kijeva, Ostroga, Novgorodka in Lucka: okoli sto duhovnikov so že pomorili. Enega so pobili kar pri oltarju, drugega v spovednici, tretjega med cerkvenimi vrati.

Tudi nad Andrejevo sivo glavo so se zbirali težki oblaki, kakor kadar se pripravlja k hudi uri. Apostol Polesja pa je vztrajno hodil po močvarah, po barjih, po zvitih stezah. V očeh nesrečnega, zapeljanega naroda je pobliskavala grožnja, ki je veljala gorečemu apostolu. Andrej je skušal, kako težko je, nasititi ljudi z božjo besedo, ako so zahlepeli po zemskih dobrinah.

Apostola Polesja niso strašili ti bliskajoči pogledi in škrt zob, hodil je po brezkrajnih ravninah, prepeljaval se je na čolničih preko ogromnih zaspanih jezer in velikih lenih rek. Medtem pa je prihajala vedno bliže vojska kozakov. V nočeh je v daljavi od požarov žarelo nebo. Od bojnih polj pa je krakaje letel oblak črnih krokarjev, podnevi pa so se na obzorju vili oblaki dima. Po cestah so se prikazovali ljudje, ki jim je strah gledal iz oči, nosili so upognjeni v velikih bisagah vse svoje premoženje, kar so ga mogli rešiti.

Okrog in okrog apostola je bil strnjen velik smrtni obroč, ki se je polagoma zoževal.

Apostol Polesja je napisal: „Grem v Pinjsk, da umrem kot mučenec.“

Mučeništvo sv. Andreja Bobòle (1657.).

Lahko nam bo razumeti Andrejevo gorečnost, ako pomislimo, v kako bednem verskem stanju je bil tedaj narod na Polesju. Tedanji zgodovinar jezuit tako piše o njem: „Niti za osebe presvete Trojice ne vedo, apostolske vere tudi ne znajo, niti drugih skrivnosti odrešenja, dosti jim je, da venomer ponavljajo: »Hospodi pomiluj, Hospodi pomiluj.« Razen sv. krsta nobenega drugega zakramenta nikoli ne prejmejo. Doslej še niso videli duhovnika v teh barjih in lesovih.“

Tako je bilo v 17. stoletju, pa danes v teh krajih ni veliko bolje, zlasti v Beli Rusiji. Vzrok je bil takrat v tem, ker so

zavrgli zedinjenje s katoliško cerkvijo, pravoslavni popi pa so bili sami veliki nevedneži v verskih stvareh, v zasebnem življenju pa na nizki moralni ravni. Še danes najdeš odrasle ljudi, ki še nikdar niso pomislili, zakaj obhajajo praznik velike noči in kaj pomeni ta veliki dan. Molijo očenaš, pa sploh ne vedo, kaj molijo.

Pinjsk je bil spočetka na boljšem kot druga mesta, ker so ga zasedle redne ruske vojske, ki so pomagale kozakom. Rusi pa niso tako kruto morili in uničevali kakor kozaki. Sem so pribežali jezuiti iz drugih domov. Toda kmalu so se polastili Pinjska kozaki. Tedaj so se jezuiti razpršili po okolici in iskali zavetja, kjer so mogli. Divjale pa so po okolici bande Zelenjevskega in Popenke. Vohunili in iztikali so za jezuiti in jih lovili. V Horodku so med sveto mašo napadli o. Maffona, zavlekli so ga iz cerkve in ga ubili.

Sv. Andrej se je zatekel v Janov, ki je bil od Pinjska 5 milj. Tudi zdaj še ni nehal s svojim misijonskim delovanjem. Trg Janov je bil skoro docela katoliški, saj je Andrej v tej okolici dolgo deloval. Pred praznikom vnebovzetja se je napotil v vas Peredil, da tamkajšnje ljudi pripravi na praznik Matere božje. Medtem pa so že prihruli kozaki v Janov in začeli moriti Poljake in Jude. Poizvedovali so, kje je latinski pop. Zdaj so napadli vse katolike.

Kdor se ni skril ali ušel, pri razbesnelih kozakih ni našel nobenega usmiljenja.

Andrej je hotel ostati v Peredilu, toda ljudstvo je videlo, kakšna nevarnost preti misijonarju. Ko je po sv. maši in pridigi molil v cerkvi, so pribežali ljudje iz Janova in pripovedovali o strahotah, ki so jih tam povzročili kozaki.

„Bežite, oče“, so ga silili, „iščejo vas in vsak trenutek utegnejo biti tu. Zarotili so se, da morajo dobiti v pest latinskega popa.“

Kozaki niso našli Andreja v Janovu, pač pa so izvedeli, da je v Peredilu. Dobili so vodnika Jakoba Četverinko in šli tja, da popa ujamejo.

Misijonar je ubogal ljudstvo, ki ga je prosilo, naj beži, sedel je na voziček in se odpeljal, da se skrije pred kozaki.

Ko se je pripeljal do vasi Mogilno, je zagledal oddelek kozakov, ki jih je vodil Četverinka. Kozaki so bili v trenutku pred njim, ustavili so konje, obstopili voz, potegnili Andreja z voza in ga vrgli na cesto. Smrt, ki je že davno segala po njem, mu je zdaj položila svojo koščeno roko na ramo; nič več ji ne ubeži. Andrej je uvidel, da je izgubljen... Prišla je torej zaželena ura mučeništva. „Naj se zgodi volja božja,“ je dejal vozniku Domanovskemu in se vdal.

Domanovski se je ustrašil kozakov, popustil je voz in konje in zbežal v sosednji

gozd. Pozneje je ta človek prišel k jezuitom, da jim je bil na uslugo za vsakdanja dela. Mnogokrat je pripovedoval, kako je bilo tisti trenutek, ko so jih obstopili kozaki in kako so ravnali z očetom Andrejem.

Še pomembnejše je pričevanje Jakoba Četverinke, ki je bil navzoč pri mučeništvu prav do konca.

Poveljnik kozakov se je neizmerno razveselil, da je dobil tak plen v svoje roke: latinskega popa misijonarja, o katerem je zvedel, da je vso okolico spravil pod rimsko oblast. Tako je spregovoril do njega:

„Nič ti ne storimo, misijonar, samo toliko zahtevamo, da zavržeš svojo latinsko vero in postaneš pravoslaven, pa ti darujemo življenje.

„Vi se rajši spreobrnite," je milo odgovoril Andrej; „ako ostanete v svojih zmotah, se ne boste zveličali. Pokoro delajte!"

Kozaki so se razkačili. Sklenili so, da ga prisilijo k odpadu. Kakšno zmagoslavje bi to bilo za pravoslavje, ako bi odpadel od katoliške cerkve najgorečnejši njen širitelj in branitelj!

Toda nobeno prigovarjanje ni nič zaleglo, Andrej je mirno vztrajal pri svojem prepričanju, o katerem je vedel, da je bilo edino pravo, in ni se dal prestrašiti nobenim grožnjam, čeprav so mu pretili z najstrašnejšimi mukami. Ko so kozaki uvideli, da z besedami nič ne dosežejo, so ga

pograbili, strgali so z njega duhovniško obleko, in napol golega privlekli k plotu, privezali ga za kol in ga začeli neusmiljeno bičati.

Bilo je spomladi. Ljudje so delali na polju. Ko so opazili, kaj se godi, so popustili delo in prihiteli ter oddaleč s sočutjem gledali, kako so bili misijonarja. Nekateri niso mogli vzdržati ter so pobegnili, drugi pa so vztrajali do konca. Iz mučenčevega telesa je začela brizgati kri in kmalu je bil ves s krvjo oblit.

Ko so kozaki videli, da tudi to nič ne pomaga, so narezali vrbovih šib in spletli venec iz njih ter mu ga potisnili na glavo; tako silno so vitice zategnili, da se mu je zajedel do krvi, le toliko so pazili, da mu lobanja ni počila. Bil je kronan kakor njegov učenik Jezus Kristus. Obraz svetnika se je medtem razžaril z nenavadnim bliščem in blažen nasmeh je poigraval na njem. Razbesneli rablji so ga začeli tako silno biti v obraz, da so mu zobje padali iz ust. Spet so ga vprašali, ali se odpove katoliški cerkvi. In zopet je mučenik še krepkeje odvrnil: „Ne!"

Tedaj so mu s kleščami izdirali nohte in odrli kožo z nad lakta. Kri je vsega oblila. Ko so videli njegovo neomajnost, so sklenili, izročiti ga svojemu poglavarju. Odvezali so ga od kola in zvezanega zopet privezali k dvema sedloma. Mučenik je mo-

ral teči, kakor so pač konji tekli, ko pa je zaostajal, so ga kozaki, ki so jezdili za njim, s sulicami zabadali in s sekirami tolkli. Dvakrat so mu zasekali globoko rano v levo ramo ob lopatici. Vrbov venec pa mu je še nadalje stiskal glavo:

V Janovem je bil prav tedaj tržni dan. Nabralo se je precej ljudi. Kozaki so med prestrašenim ljudstvom suvali mučenca in kleli nad njim ter mu grozili s še hujšimi mukami. Andrej je zdaj in zdaj omahnil pod udarci in se spet dvignil, medtem pa je neprestano molil.

Tako so ga privlekli pred kozaškega poglavarja, ki je skočil k njemu in porogljivo vpil nad njim: „Kaj, ti si duhovnik?"

Čudno veselje se je odražalo na mučenčevem obrazu. Neustrašeno je odgovoril in priznal svojo vero kakor mučenci za Dioklecijanovih časov:

„Da, katoliški duhovnik sem, v katoliški veri sem rojen in hočem v njej tudi umreti. Moja vera je resnična, edina ta vodi ljudi k zveličanju. Spreobrnite se tudi vi, pokoro delajte, ker drugače se v svojih zmotah ne zveličate."

Kozaški poglavar je v srdu zamahnil s sabljo in bil bi mu glavo preklal, da je Andrej ni zaslonil z roko. Dobil je s sabljo po levi roki. Kozak je še enkrat zamahnil; usekal ga je v nogo. Bobòla je padel in še enkrat priznal svojo vero:

„Verujem in izpovedujem, da je samo en Bog in samo ena prava Cerkev, ena prava katoliška cerkev, ki jo je Bog razodel in so jo apostoli in mučenci razširili. Trpim in radovoljno umiram za to vero."

Dostojanstveno in mirno je to izrekel le s težavo stoje na ranjeni nogi. Iz njegovih oči je žarela iskrena ljubezen in odpuščanje. Eden izmed rabljev ni mogel vzdržati tega pogleda, priskočil je in mu s konico sablje iztaknil oko.

V klavnici.

O svetem Marku apostolu beremo, da so ga pogani utvezli na vrv in ga vlekli po ulicah Aleksandrije in vpili: „Vola vlečemo v klavnico."

Svetega Andreja so kozaki sklenili zavleči v mestno klavnico, da bi ga tam laže mučili. Tako silno so ga potegnili za levo nogo, da so mu jo v kolku spahnili. V klavnici so zapahnili vrata, toda skozi špranje in okna so ljudje, ki se jih je veliko nabralo okrog klavnice, videli vse strašne muke. Ko so zbirali podatke iz časa mučenja sv. Andreja, je največ vedel Četverinka. Ta je dejal: „Ko so ga kozaki mučili, je neprestano ponavljal: Jezus Marija."

Druge priče so pripovedovale, da je ves čas mučenja ponavljal veroizpoved in je molil. Nekemu Judu, ki je bil navzoč, je

Andrej dejal: „Zakaj ne maraš sprejeti te vere, za katero dajem življenje?“

Kozaki so ga položili na mesarsko mizo in so mu začeli s treskami žgati boke. Potem so ga po svoje oblekli v duhovniško obleko: na glavi so mu do kosti izrezali krog, ki naj bi pomenil tonzuro. Roke, ki so bile maziljene s svetim oljem, so vse izranili. Na hrbtu so mu izrezali kožo v obliki mašnega plašča, nato so mu posuli rane z rezanico in jo vtiskali v rane. Andrej je bolestno ječal in klical: „Otroci moji, kaj počenjate? Spametujte se vendar!“

V odgovor so ga zopet začeli biti v obraz, da so mu izpadali zobje. Trščice in igle so mu zabadali za nohte, kar mu jih še niso iztrgali. On pa je le zdaj in zdaj s pretrganim glasom klical: „Jezus Marija, ljubim vaju.“ Odrezali so mu nos in ustnice in nekaj kosov mesa okrog srca in bokov. Potem so sklenili, da mu iztrgajo jezik, s katerim je razglašal slavo božjo. V vratu so mu napravili veliko odprtino in mu iztrgali jezik s korenino. Nato so polživega obesili z glavo navzdol in ko je mučenec drgetal po vsem telesu, so se smejali in rogali: „Poglejte, kako Lah (rimski katoličan) pleše!“

Tako so ga pustili v klavnici. Kozaški polkovnik je po kakih dveh urah prišel gledat, pa je videl, da je še živ. Dvakrat

je s sabljo zamahnil po vratu in mučenec je bil rešen strašnih muk.

Dovolj je, če pripomnimo, da je kongregacija svetih obredov, ko je preiskala zgodovino počasnega in besnega mučenja, ki so ga pripravili kozaki našemu mučencu svetniku, izrazila svoje začudenje: „Tako kruto mučeništvo so komaj kdaj, ali pa še nikoli ne, predložili tej sveti kongregaciji.“

Papež Pij IX. se je izrazil, da je Bobòla eden največjih mučencev svete Cerkve.

Posmrtna čast sv. Bobòle.

Še po smrti sveti mučenec ni imel miru. Njegovega trupla niso dejali k večnemu počitku, ampak so ga prenašali zdaj sem zdaj tja. Najprej so ga 4 dni po smrti pokopali v Duboju, na malem posestvu pinjskih jezuitov, ker so kozaki zasedli tudi Pinjsk. Šele ko so kozaki odšli, so z vso slovesnostjo prenesli njegove smrtne ostanke v cerkev sv. Stanislava v Pinjsku. Bilo je 30. maja, 14 dni po mučeniški smrti. Vse dogodke so popisali in listine shranili v jezuitskem kolegiju v Pinjsku. Komaj so se prebivalci malo oddahnili od kozaškega divjanja, pa je že koj naslednje leto izbruhnila vojska med Poljsko in Rusijo in je trajala celih 9 let. Prav obmejni kraji so spet največ trpeli. L. 1663. je ogenj uničil velik del Pinjska in tako je zgorel tudi

jezuitski kolegij in vse dragocene listine o Bobòli. Celo na njegov grob so pozabili, saj so se ljudje za časa vojske razbežali na vse strani. Bog pa je čuval nad svojim služabnikom.

L. 1702. se je pinjski kolegij, ki so ga spet pozidali, znašel v velikih stiskah. Rektor o. Martin Godebski je pri sv. maši večkrat prosil Boga, naj bi dal zavodu svetnika, ki bi se zanj posebej zavzel. Tako je molil tudi 19. aprila pozno v noč. Kar stopi predenj neki jezuit, ves v svetlobi in mu pravi: „Jaz sem o. Andrej Bobòla, janovski misijonar, in sem živel v tem kolegiju. Kozaki so me ubili iz sovraštva do vere. Zakaj iščete drugega priprošnjika, ko imate mene? Poiščite moje truplo med sobrati in me postavite na poseben prostor, da se zgodi, kar je Bog namenil.“ Nato prikazen izgine. Drugo jutro je pripovedoval o. rektor, kaj se mu je ponoči pripetilo. Šli so iskat v grobnico njegov grob, pa ga niso našli. Tretjo noč so prikaže Bobòla bratu zakristanu ter mu reče: „Moje telo je na levi strani vhoda v skupno grobnico, pokrito je z zemljo. Tam ga iščite pa ga boste našli.“ Na omenjenem mestu so našli krsto, zasuto z zemljo, in jo odprli. Pred njimi je ležalo nestrohnelo telo s svežimi ranami. Ko so se dotaknili obleke, se je ta sesula v prah, telo pa ne. Jezuiti so oblekli še gibko telo v novo obleko. Hitro se

je raznesel glas po mestu in okolici o čudovito ohranjenem mučenčevem truplu in ljudje so v trumah prihiteli počastit svete ostanke. Začela so se romanja in kmalu so na Polesju, Podolju, v Voliniji in Litvi smatrali mučenca za svojega priprošnjika, ker so se dogajale izredne stvari.

Telo mučenca so večkrat pregledale razne komisije učenjakov, duhovnikov in zdravnikov. Ugotovili so, da je telo gibko, kakor živo, kri je bila strjena, a nepokvarjena. Začeli so misliti na beatifikacijo. Pisali so v Rim kralj, škofje in velmožje. Zbirali so podrobnosti o njegovem življenju, spraševali so stare ljudi, kakor onega Četverinko, ki je bil navzoč pri mučenju sv. Andreja. Svetniške zadeve pa gredo počasi. Šele sto let potem, kar so se začeli zavzemati za njegovo blaženost (l. 1712.), je papež Benedikt XIV. izpovedal, da je Bobòla resnični mučenec za vero, vendar pa ni začel postopka za beatifikacijo. Češčenje Bobòle je v Poljski vedno bolj napredovalo. V Janovu, kjer je bil mučen, so postavili na mestu njegovega mučeništva steber. V Pinjsku so neprenehoma molili pri njegovem grobu.

Medtem pa so nastopili za Poljsko težki časi. Najprej so izgubili jezuite, s tem pa je tudi Bobòla prešel v pozabo. Kmalu nato je napočil za Poljsko najstrašnejši dan: razkosali so jo med tri države. En del je

vzela Pruska, drugega Avstrija, tretjega Rusija. V onem delu, ki je pripadel Rusiji, se je začelo versko preganjanje. Skoro v istem času pa je bil zatrt tudi jezuitski red (l. 1773.).

Usoda Bobòlovih zemskih ostankov.

Jezuiti so marljivo delovali na mejah za katoliško cerkev in kakor hitro so bili zatrti, je razkol s podporo Rusije spet začel dvigati glavo. Hoteli so zatreti katolicizem na mejah. Posebno Katarina II., ruska cesarica, je delala zmedo in se bojda zavzemala za manjšino, v resnici pa je podpirala pravoslavje. Ljudje, ki so si bili želeli pod Rusijo, so se zdaj prepričevali, da je bilo prej le bolje. Vendar pa je cesarica dovolila jezuitom, ostati v Beli Rusiji in Polocku. Tam so imeli svoj noviciat in akademijo. V Pinjsku pa je njih samostan z grobom sv. Bobòle prešel v roke pravoslavnega svečeništva. Bobòla, ki je na mejah Poljske deloval za katolicizem in umrl mučeniške smrti zato, da bi se pravoslavni zedinili s Cerkvijo, je zdaj bil kakor v jetništvu in je moral gledati, kako je polagoma pa vztrajno propadala katoliška vera. Začelo se je strahotno preganjanje katoličanov. Sv. Jozafat Kuncevič in sv. Andrej Bobòla, ki sta največ storila za zedinjenje, sta postala zdaj nelegalna svetnika. Carska vlada je zabranila njih češčenje. Ni bilo dovoljeno, izpostavljati v cerkvah njih podobe in tiskati molitev k njima. Neka molitev k Bobòli v rokopisu (kamnotisk) je krožila med ljudmi. L. 1931. je Misijonska družba v Varšavi pretiskala te pisane molitve, ki kažejo veliko ljubezen naroda do tega mučenca. Zaupanje do njega ni ugasnilo kljub vsem preganjanjem. Še tedaj, ko se je zdelo, da bodo zatrli katolištvo v Beli Rusiji in Voliniji, so med drugimi molitvami molili tudi to, naj Bog pospeši čas, da se **Rusija zedini s Cerkvijo.** Seveda je taka prošnja hudo razkačila rusko uradništvo in pravoslavne. Policija je lovila te prepisane zvežčiče.

Jezuiti, ki so prebivali v Polocku, so z veliko bolestjo v srcu obžalovali, da je rakev s svetimi Bobòlovimi ostanki v rokah pravoslavnih, njegovih najbolj zagrizenih sovražnikov. O. Gabrijel Gruber, ljubljanski jezuit, je postal general jezuitskega reda v Rusiji. L. 1808. je dosegel pri ruski vladi, da so smeli Bobòlovo telo prenesti iz pravoslavne cerkve v Pinjsku v jezuitsko cerkev v Polocku. Katoličani in tudi celo pravoslavni so začeli silno častiti svete ostanke in kmalu se je raznesel glas o čudežnih uslišanjih. — L. 1819. je dominikancu Koženjovskemu napovedal, da bo po svetovni vojski Poljska obnovljena.

Že l. 1820. pa so bili jezuiti pregnani iz

Rusije. Zopet je bila nevarnost, da pridejo sv. ostanki v bogve kakšne roke. K sreči so dobili dominikanci jezuitsko cerkev ter so zvesto varovali mučenčevo telo. L. 1830. pa je car Nikolaj I. vzel dominikancem cerkev in jo dal pravoslavnim menihom. Katoličani pa so prenesli sv. ostanke v svojo katoliško cerkev v istem mestu, kjer so jih postavili v posebno kapelo. Tu so jih čuvali sinovi sv. Dominika do l. 1864., ko so bili tudi oni pregnani iz Rusije. Njihovo cerkev so dobili svetni duhovniki in so varovali sv. ostanke do l. 1922.

30. oktobra l. 1853. je bil Andrej Bobòla oklican za blaženega kljub protestom carske vlade! Rusi so bili radi tega tako hudi, da so duhovnikom na meji trgali iz brevirja one liste, ki so se nanašali na bl. Bobòlo. Nemogoče je bilo z zunanjimi slovesnostmi počastiti blaženega. Šele v septembru 1917., ko je padla carska vlada, je mogilevski škof Ropp slovesno vpričo 30 duhovnikov odprl krsto in uradno dognal stanje sv. ostankov.

Ko so zavladali boljševiki, so skrunili celo grobove in sežigali vse, kar so v njih našli. Tako so vdrli tudi v Pinjsku v jezuitsko grobnico. Prava sreča je bila, da mučenčevih ostankov tedaj ni bilo več tam. L. 1919. so prišli tudi v Polock in hoteli prav tako opustošiti grobnice, toda del boljševikov se je uprl, češ da se s tem svetnikom ne

smejo delati take stvari kakor s pravoslavnimi. Tri leta pozneje pa je prišla boljševiška komisija, ki je vzela mučenčeve ostanke in jih prenesla v moskovski muzej. Poljski vladi se nikakor ni posrečilo, da bi dobila Bobòlove sv. ostanke, ker so boljševiki postavljali nesprejemljive pogoje.

Bog je poskrbel, da so prišli sveti ostanki po vseh prečudnih potih v srce krščanstva, v Rim. L. 1922. je razsajala na Ruskem strašna lakota. Tudi papež je poslal na Rusko svoje poslanstvo, ki je delalo, kar je moglo, da pride lačnim na pomoč. V Moskvi sta delovala tudi kot papeževa odposlanca dva amerikanska jezuita oo. Walsh (Uolš) in Gallager. Njima je naročil sv. oče, naj posredujeta pri ruski vladi, da izroči sv. ostanke rimski stolici. Po dolgih pogajanjih je slednjič vlada dovolila, da se sme telo bl. Bobòla prepeljati v Rim, seveda pod pogojem, da se mora to izvršiti popolnoma na tihem in da ne sme iti preko poljskega ozemlja. Že je bila podpisana pogodbena listina, kar so boljševiki pridejali še en pogoj, namreč ta, da se tudi v bodoče brez dovoljenja sovjetske vlade ne smejo izročiti nikomur. Hoteli so preprečiti, da bi Poljaki kdaj dobili relikvije nazaj. Tega pogoja amerikanski pater ni maral podpisati, po par dneh pa so jih boljševiki tudi brez tega pogoja izročili. Sv. ostanke sta jezuita odpeljala v po-

sebnem vagonu do Odese, odtod pa po morju preko Carigrada do Brindizija in nato z vlakom do Rima, kjer sta jih izročila sv. očetu na praznik vseh svetnikov l. 1923. Do maja l. 1924. je počival svetnik v neki vatikanski kapeli, potem pa ga je sv. oče Pij XI. izročil njegovim sobratom jezuitom, ki so ga malo pred praznikom blaženega prepeljali v jezuitsko cerkev v Rimu Al Gesù (Pri Jezusu). Tu so počivali njegovi sveti ostanki poleg velikega očeta sv. Ignacija Lojolskega in velikega misijonarja sv. Frančiška Ksaverija prav doslej, ko so jih sklenili po kanonizaciji prepeljati na Poljsko. 9. junija so jih pripeljali v Ljubljano za nekaj ur v jezuitsko cerkev in odtod v njegovo domovino.

Del njegovih relikvij je ostal še v Poljski, in sicer v Janovu, v kraju mučeništva, in v misijonskem zavodu v Lublinu.

Tudi po naši slovenski zemlji je šlo truplo svetnika, ki je toliko trpel **za zedinjenje cerkva,** in gotovo je, da njegovo mučeništvo ni bilo zastonj. Prišla bo ura, ko se bodo naši bratje zedinili z nami. Naj bi naš slovanski svetnik izprosil pri Bogu čim skorajšnjo vrnitev naših slovanskih bratov na skupno naročje svete matere Cerkve.

---

zaveze. — 36. Kruh iz nebes. — 108. Prvoobhajancem.

III. Za poglobitev vere in katoliškega udejstvovanja: 3. G. M. B. — 16. Skrivnost sv. Cerkve. — 22. Ne bodite v skrbeh. — 23. Mala hiša božje previdnosti. — 27. Naša domačija. — 38. Zavednost. — 46. Verski nauk. — 51. Besede. — 62. Nedelje. — 65. Sv. maziljenje. — 83. Šesta zapoved. — 86. Sv. birma. — 92. Odpustki. — 93. Misijoni. — 95. Spomin vernih duš. — 96. Božji dolžniki. 99. Nadškof Jeglič. — 100. Prva velesila (tisk). — 102. Sv. zakramenti. — 104. V materini šoli. — 105. V znamenju križa. — 106. Družinske šmarnice.

IV. Življenjepisi in mladinske: 9. Sv. Janez Bosko. — 15. Jezus mladenič I. — 17. Jezus mladenič II. — 39. Duhovna čitanka. — 42. Anica. — 43. Čisti rod. — 48. Sv. zgodbe. — 63. Sv. mladje. — 64. Žorž. — 66. Alojzij Gonzaga. — 67. Mlada akcija. — 74. K jaslicam. — 75. Božične legende.. — 79. Med volkovi. — 85. Gospa Doroteja. — 87. Mihčeve zgodbe. — 88. Ministranti. — 89. Sv. Rok. — 91. Ivanček. — 101. Pot k Bogu. — 103. Matej Talbot. — 109. Počitnice.

CENA 1 DIN